

Nr 274

Av herr Svensson i Göteborg m. fl., om anordnande av sjömansutbildning inom ungdomsvårdsskolorganisationen.

Vid behandling av en vid 1954 års riksdag i anslutning till i statsverkspropositionen under femte huvudtiteln föreslagen omläggning av yrkesutbildningen vid statens ungdomsvårdsskolor väckt motion med yrkande om inrättandet av sjömansutbildning vid dessa skolor anförde statsutskottet i sitt utlåtande nr 5, punkt 35, bl. a. följande: "Beträffande det i motion I: 144 väckta förslaget om anordnandet av sjömansutbildning vid Lingatan, vilket även ingår i ungdomsvårdsskoleutredningens framlagda reformprogram, anser utskottet att denna fråga först bör prövas av Kungl. Maj:t. Såsom tidigare framhållits i remissyttranden från arbetsmarknadsstyrelsen och skolöverstyrelsen torde därvid jämväl böra undersökas, huruvida det ur vårdsynpunkt samt av ekonomiska och praktiska skäl är möjligt att anordna sjömansutbildning för ungdomsvårdsskolelever vid befintliga kommunala sjömansskolor".

Vad sistnämnda fråga beträffar har socialstyrelsen erhållit Kungl. Maj:ts uppdrag att i samråd med överstyrelsen för yrkesutbildning undersöka möjligheterna till anordnandet av sådan sjömansutbildning för ungdomsvårdsskolelever. Uppdraget har av socialstyrelsen redovisats i styrelsens anslagsframställning för nästa budgetår, och styrelsens yttrande i denna del återfinnes i statsverkspropositionen, bilaga 7, sid. 77. Av yttrandet framgår att en av ungdomsvården omhändertagen elev först efter en längre eller kortare resocialiseringsperiod kan villkorligt utskrivas och i samband därmed placeras på en kommunal sjömansskola. Detta gäller för samtliga elever i avscende på andra läroanstalter, men detta till trots har det ansetts angeläget att bereda eleverna viss yrkesutbildning redan under vistelsen vid ungdomsvårdsskolan.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t i bilaga 7, punkt 37, lämnat en redogörelse för ungdomsvårdsskolutredningens förslag och även tagit ställning till vissa av utredningen framförda förslag. Beträffande utredningens förslag om att inom ungdomsvårdsskolorganisationen inrätta en sjömansskola har departementschefen, med hänvisning till svårigheterna och kostnaderna att bereda ett mycket begränsat antal elever en för handelsflottan erforderlig och med de kommunala sjömansskolorna jämförlig utbildning inom ungdomsvårdsskolorganisationen, förklarat sig icke beredd att ansluta sig till tanken att anordna en sjömansskola vid Lingatan. Fångvården har numera övertagit Lingatan.

Även om frågan om inrättandet av en sjömansskola vid Lingatan med hänsyn härtill ej äger samma aktualitet som i fjol, då det var angeläget att Lingatan kom till användning, anser vi dock att den av statsutskottet förutsatta prövningen av frågan om sjömansutbildning med det snaraste kommer till stånd. Vi stöder oss därvid på det förhållandet, att av de från ungdomsvårdsskolorna år 1951 villkorligt utskrivna manliga eleverna inte mindre än 54 eller 16,2 % tagit anställning ombord på handelsfartyg. Detta tyder på att det ej är fråga om ett så begränsat antal elever, som skulle få nytta av en sjömansutbildning, som departementschefen velat göra gällande.

De ungdomsvårdsskolelever, som efter utskrivningen tagit anställning till sjöss, har trots att de varit i avsaknad av för sådan anställning lämpad yrkesutbildning ändå klarat sig förhållandevis bra. Sålunda visar en i fjol företagen undersökning att av ett 60-tal elever, som utskrivits enbart från Forsane yrkesskola och som tagit anställning i handelsflottan, endast en blivit föremål för åtgärd från den av redareföreningen och sjöfolksförbundet tillsatta undersöknings- och bestraffningsnämnden.

Då det nu är ett faktum att en mycket väsentlig del av de från ungdomsvårdsskolorna utskrivna eleverna tar anställning ombord på handelsfartyg anser vi det angeläget att deras möjligheter att bli goda samhällsmedborgare underlättas genom en för deras arbete lämpad yrkesutbildning. Vården vid ungdomsvårdsskolorna drar icke föraktliga kostnader, och det är då angeläget att denna vård genom en lämpligt inriktad yrkesutbildning ges största möjliga effekt. Erfarenheten har visat att denna effekt blir störst om utbildningen inriktas på sådana yrken som eleverna söker sig till efter utskrivningen. Såväl redarnas som sjöfolkets fackliga organisationer är numera, enligt vad vi erfarit, positivt inställda till att en sjömansutbildning inom ungdomsvårdsskolorganisationen kommer till stånd.

Under hänvisning till vad vi sålunda anfört får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till anordnandet av sjömansutbildning inom ungdomsvårdsskolorganisationen.

Stockholm den 26 januari 1955

Jerker Svensson

Ingemund Bengtsson

Erik Adamsson

Märta Boman